

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Asiantuntijakuuleminen torstaina 21.11.2024 klo 12.15

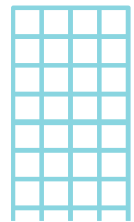
HE 146/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Tekniikan akateemiset TEK

Susanna Hernberg, työehtoasiantuntija, TEK

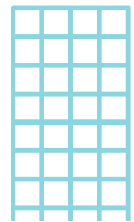
Keskeisiä huomioita 1/3

- TEK vastustaa hallituksen esitystä työriitalain muuttamisesta. Pidämme esitystä tarpeettomana ja ennakoimme sen aiheuttavan epävakautta ja epäselviä tilanteita työmarkkinoilla.
- Koska esitys tähtää erityisesti julkisen sektorin palkkaratkaisujen rajoittamiseen, on esitys tasa-arvon edistämisen kannalta huolestuttava ja sisältää riskejä palkkatasa-arvon kehittämisen osalta.
- TEKin näkemyksen mukaan palkanmuodostuksen tulisi perustua alakohtaisuuteen ja eri sopimusalojen tulisi voida sopia palkoistaan alan tilanne huomioiden, myös sovittelijan johdolla.
- Esitys muuttaisi työmarkkinoiden valtasapainoa työntajien eduksi. Vaikka hallituksen esityksessä toistetaan useasti, etteivät muutokset rajaa osapuolten mahdollisuuksia sopia keskenään palkankorotuksista mitä tahansa, vaikuttaa muutos tosiasiallisesti koko neuvottelutilanteen muodostumiseen.

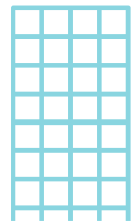
Keskeisiä huomioita 2/3

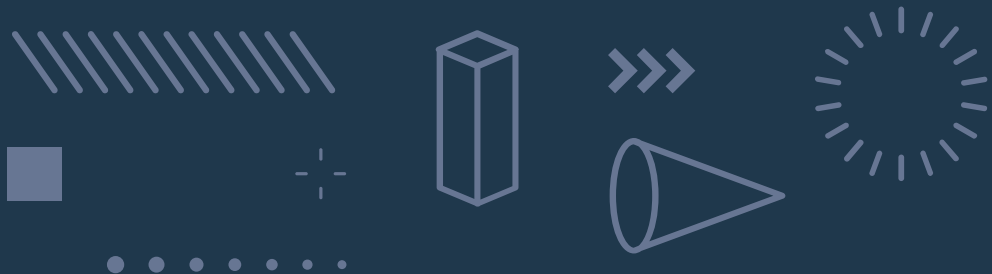
- Valtakunnansovittelijalla ja sovittelulautakunnalla on oltava aito mahdollisuus alakohtaisten tilanteiden huomioimiseen sovitteluprosessin yhteydessä.
- On todennäköistä, että työriidat vaikeutuvat ja pitkittyvät, kun sovittelujärjestelmän mahdollisuuksia sovitella niitä rajoitetaan. Käytännössä esimerkiksi sovittelijan mahdollisuus antaa esitys työriidassa sopimuskaudelle, jolle ei ulotu ns. yleistä linjaa, ei ilmeisestikään voi toteutua muutoin kuin ns. verrokkikirjauksen/sopimuksen kautta. Työriitaa siis ratkaistaan tavalla, jossa joku muu osapuoli myöhemmin sopii työriidan alaisen sopimuksen palkkaratkaisun.
- Samoin syntyy merkittävä riski työehtosopimuskierrosten ja palkankorotustasojen politisoitumisesta. Kun lainsäädännöllä tosiasiallisesti pyritään rajaamaan erityisesti julkista sektoria koskevia palkankorotuksia etukäteen, syntyy todennäköisesti kiivas keskustelu lain muutostarpeista ja siitä, mille tasolle palkankorotusten tulisi asettua.

Keskeisiä huomioita 3/3

- Koska esitys tosiasiallisesti heikentäisi palkansaajien neuvotteluasemaa, seuraa kysymys siitä, voidaanko esitystä pitää Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten mukaisena huomioiden esimerkiksi ILO:n yhdistymisvapauskomitean (CFA) valvontakäytäntö.
- Esityksen jonkinlaisena esikuvana toimii selvästi Ruotsin sovittelujärjestelmää säätelevän lain täsmentävä asetus, joka määrittelee sikäläisen sovitteluviranomaisen tehtäviä. Asetuksen taustalla ja sen mahdollistajana on kuitenkin sopimusosapuolten yhteisymmärrys ja sopimus sovellettavasta työmarkkinamallista. TEKin mielestä Suomessa tulisi pystyä sopimaan keskeisten sopimusosapuolten välillä meillä sovellettavasta työmarkkinamallista.
- TEK on esittänyt työriitalain uudistamista tavalla, jossa aidosti huomioitaisiin näitä Ruotsissa käytössä olevia elementtejä. Tällöin pyrittäisiin lisäämään kokonaisuudessaan sovittelun ennakoitavuutta ja systemaattisuutta. Puolueettoman palkkatilastoinnin yhteinen kehittäminen ja hyödyntäminen osana sovittelutoimintaa vähentäisi tulkintaerimielisyyksiä ja lisäisi läpinäkyvyyttä.

Me tekniikan takana

Susanna Hernberg

✉ susanna.hernberg@tek.fi

